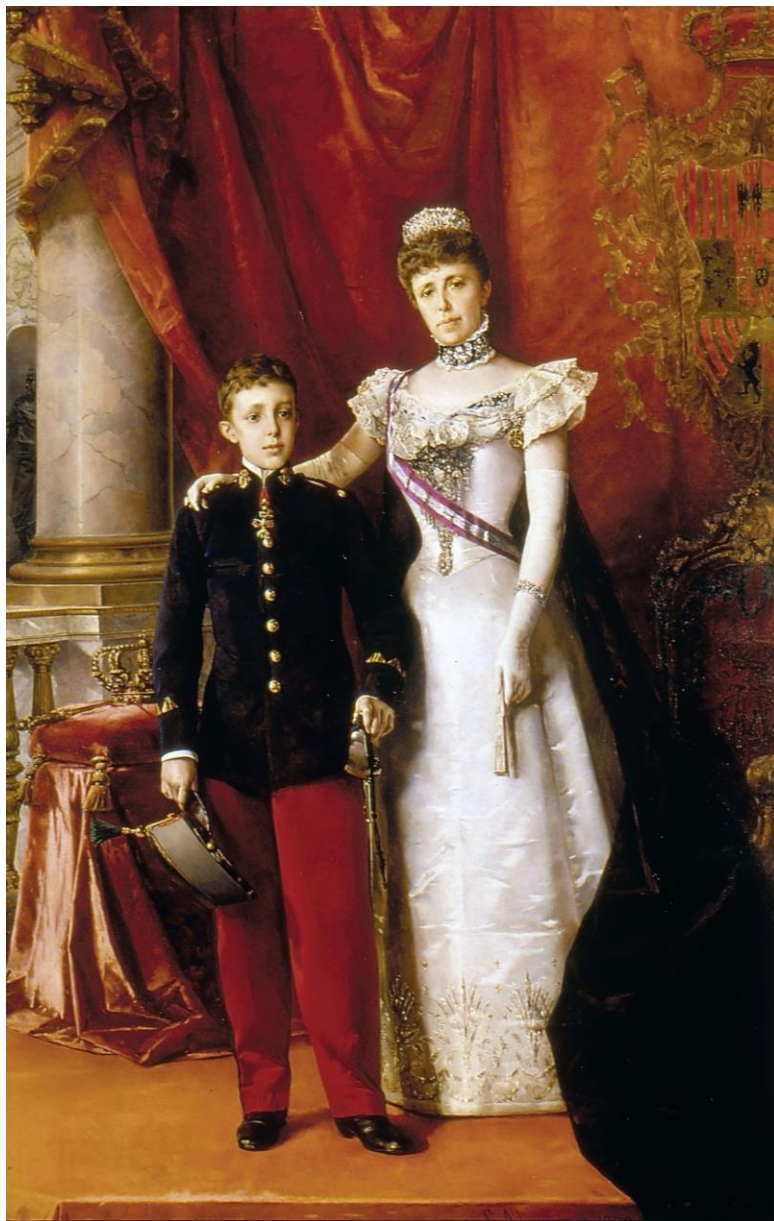

MATERIALS D'HISTÒRIA D'ESPANYA I DE CATALUNYA

I. EL REGENERACIONISME I LES OPOSICIONS AL RÈGIM.

LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA II (1899 – 1931): DEL
REGENERACIONISME A LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA.

LA CORONACIÓ D'ALFONSO XIII I EL NOU REGENERACIONISME

CANVI DE SEGLE – El trànsit del segle **XIX** al **XX** a Espanya

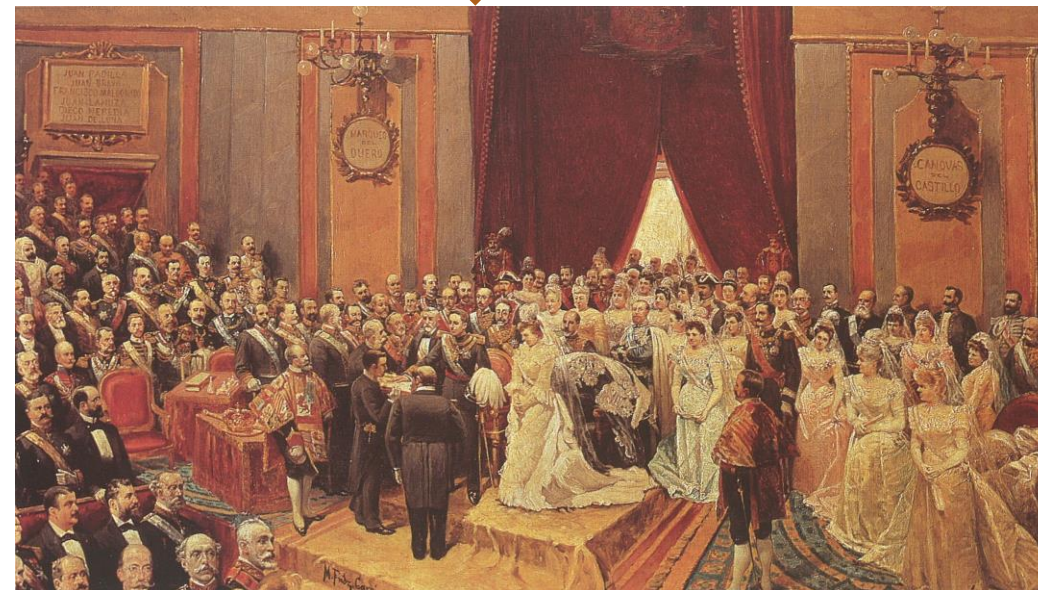
Crisi política i moral com a conseqüència del **Desastre de Cuba** de 1898.

S'inicià un nou període dins de la Restauració marcat pel **REGENERACIONISME POLÍTIC**, com un intent de reforma del sistema des dels propis **partits dinàstics**.

Aquest govern va durar de març de 1899 a octubre de 1900.

Fracàs del primer govern **Silvela – Polavieja** (polèmica del “*Tancament de Caixes*” a Catalunya ...)

Alfonso XIII fou Rei d'Espanya des del seu naixement el 17 de maig de 1886. Quan va complir 16 anys fou declarat major d'edat i va jurar la Constitució, com a rei constitucional, davant les Corts.

UN ATEMPTAT REIAL

Alfonso XIII i la seva dona Victòria Eugènia van patir **un atemptat amb bomba** el dia de la seva boda, el 31 de maig de 1906, quan la comitiva reial tornava al Palau per celebrar el banquet. L'anarquista Mateu Morral va llençar des del balcó del número 84 de la *Calle Mayor* una bomba contra la carrossa reial. Un cable del tramvia va desviar la bomba i els reis van sortir il·lesos, però 25 persones van morir.

Mateu Morral i Roca, nascut a Sabadell i fill d'una família d'industrials tèxtils.

Mateu Morral va aconseguir escapar però fou detingut a Torrejón de Ardoz per un guàrdia jurat. Segons les fonts oficials es va suïcidar (2 de juny de 1906, quan tenia 26 anys). Mateu Morral ja havia intentat atemptar contra Alfonso XIII l'any anterior a París, durant una visita oficial del Rei a França.

LA IDEA DEL “REGENERACIONISME” POLÍTIC

REGENERACIONISME

Moviment intel·lectual sorgit a rel del **Desastre del 98**, que analitzava les causes de l'endarreriment del país, que atribuïen a **causes polítiques** (la corrupció política), **econòmiques** (la misèria de gran part de la població) i **educatives** i culturals (analfabetisme ...), a més de les **morals**.

Propugnaven una “regeneració” d'Espanya a partir de la solució d'aquestes qüestions.

Va influir molt en diverses corrents polítiques a l'Espanya del primer terç del segle XX, que van incloure postulats “regeneracionistes” en el seu discurs.

A efectes pràctics, el **regeneracionisme polític a Espanya** fou un “reformisme” superficial que no pretenia aprofundir en una **veritable democratització del sistema** ni compensar les grans desigualtats que afectaven a la societat espanyola.

“ESCUELA, DESPENSA Y
SIETE LLAVES AL
SEPULCRO DEL CID”

D. JOAQUÍN COSTA

Fot. Granger

Joaquín Costa fou el màxim representant del “regeneracionisme”. El 1901 va publicar: *Oligarquía y caciquismo como la forma actual de gobierno en España: Urgencia y modo de cambiarla*.

Portald'Història

LA PERVIVÈNCIA DELS PRINCIPIS DEL SISTEMA CANOVISTA

Malgrat la influència del Regeneracionisme i les polítiques reformistes que van dur a terme els governs d'aquest període, en general, es van mantenir els principis bàsics del SISTEMA POLÍTIC CANOVISTA:

HEGEMONIA política dels partits dinàstics, que van continuar tenint de facto l'exclusivitat en l'exercici del poder polític. Malgrat això, les forces polítiques d'oposició van anar guanyant terreny i van aconseguir una creixent representació parlamentària.

Pràctica massiva de la **CORRUPCIO** política i del **FRAU** electoral, que garantien la continuïtat del torn, encara que d'una forma molt més irregular que en el període 1875 – 1899.

Extensió del fenomen del **CLIENTELISME**, com a conjunt de xarxes interpersonals de fidelitats, favors i influències, tant a nivell estatal com local.

EL MANTENIMENT DEL TORN DINÀSTIC

Durant els primers anys del segle XX es produí un **relleu generacional** dels líders polítics dels partits del torn:

Antonio Maura pel Partit Conservador i **José Canalejas** pel Partit Liberal

Mateo Sagasta – 4 octubre 1897 a 4 març 1899.

Francisco Silvela – 4 març 1899 a 23 octubre 1900

Marcelo Azcárraga – 23 octubre 1900 a 6 març 1901

Mateo Sagasta – 6 març 1901 a 6 desembre 1902

Francisco Silvela – 6 desembre 1902 a 20 juliol 1903

Raimundo Fernández – 20 juliol 1903 a 5 desembre 1903

Antonio Maura – 5 desembre 1903 a 16 desembre 1904

Marcelo Azcárraga – 16 desembre 1904 a 27 gener 1905

Raimundo Fernández – 27 gener 1905 a 23 juny 1905

Eugenio Montero Ríos – 23 juny 1905 a 1 desembre 1905

Segismundo Moret – 1 desembre 1905 a 6 juliol 1906

José López – 6 juliol a 30 novembre 1906

Segismundo Moret – 30 novembre a 4 desembre 1906

Antonio Aguilar – 4 desembre 1906 a 25 de gener 1907

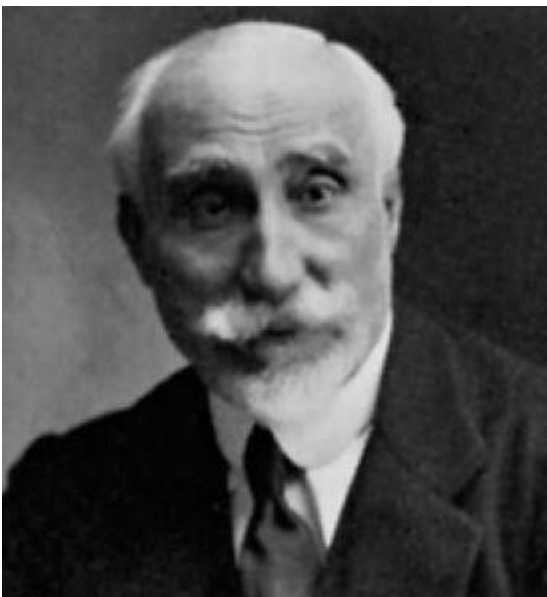
Antonio Maura – 25 gener 1907 a 21 octubre 1909

... ..

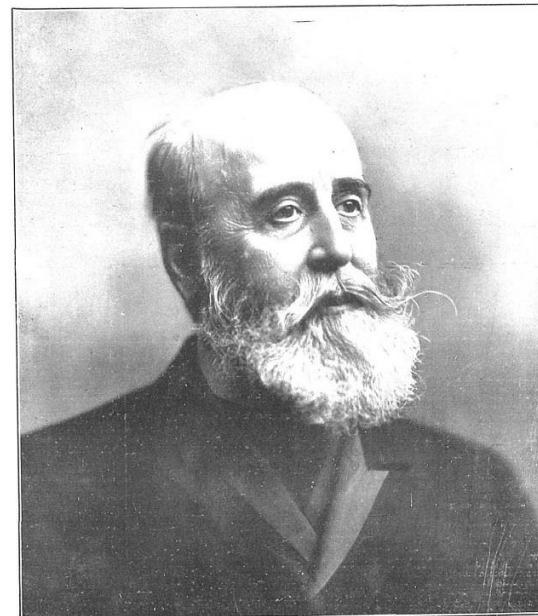
Vigència del “torn pacífic”, però amb una **gran inestabilitat i feblesa** en els Governos.

LES POLÍTIQUES DEL TORN: NOUS LIDERATGES

A la foto, **Antonio Maura i Montaner** (1853 – 1925)
Durant els **governos conservadors**, es va intentar una ampliació de la base social del règim, amb un apropament a les classes mitjanes urbanes i una política de caire “reformista” (la idea de la “*revolución desde arriba*”)

D. SEGISMUNDO MORET
Presidente del Consejo de Ministros

A la foto, **Segismundo Moret Prendergast** (1833 – 1913)
Durant els **governos liberals**, es va voler aprofundir en la política de reformes socials i en la limitació de la vinculació entre Estat i Església.

LES OPOSICIONS AL RÈGIM: ELS REPUBLICANS

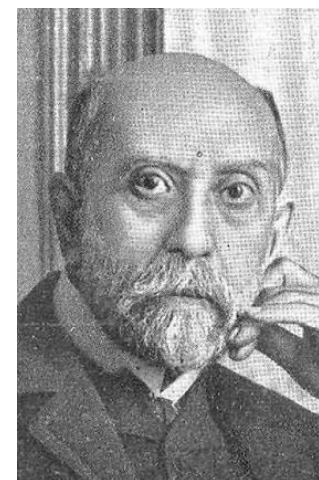
Fora dels partits dinàstics, nombroses forces i grups polítics es varen mantenir al marge del sistema i van constituir les **oposicions al reformisme dinàstic**.

- Els REPUBLICANS van constituir la força més important de l'oposició al sistema dinàstic.

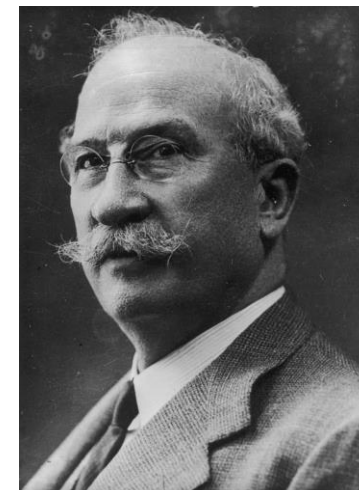
- Participaven del joc electoral vigent, i van anar obtenint una **creixent representació parlamentària**.

- Fortament dividits, i sovint enfrontats en **faccions irreconciliables**.

- Destaca sobretot la **Unión Republicana** liderada per Nicolás Salmerón, i la seva escissió el 1908 amb la creació del **Partido Republicano Radical**, liderat per Alejandro Lerroux.

Nicolás Salmerón
(1838 -1908)

Alejandro Lerroux
(1864 – 1949)

LES OPOSICIONS AL RÈGIM: ELS TRADICIONALISTES CARLINS

Els **tradicionalistes carlins** van anar afeblint-se progressivament, i es van anar reduint a grups minoritaris.

Van anar abandonant la **via insurreccional** i van derivar a formular una opció política en forma de partits i agrupacions.

El 1909 va morir el pretenent Carlos (VII), que fou succeït pel seu fill Jaime (III).
Entre 1912 i 1918 el carlisme fou dirigit pel Enrique de Aguilera i Gamboa, marquès de Cerralbo.

El 1913 es van crear els anomenats **Requetès**, una organització paramilitar carlista, amb una important presència a Navarra.

LES OPOSICIONS AL RÈGIM: ELS SOCIALISTES

Mantenien **objectius revolucionaris**, però a la pràctica participaven del joc electoral i van obtenir la **primera representació parlamentària** (*Pablo Iglesias*, 1910), en coalició amb els republicans. La seva influència era especialment forta a **Madrid, Astúries i el País Basc**.

PABLO IGLESIAS POSSE

1850 – 1925

Va fundar el **PSOE** l'any 1879

Director del diari **El Socialista** el 1886

Va fundar el sindicat **UGT** l'any 1888

Diputat al Congrés des de 1910 a 1923.

LES OPOSICIONS AL RÈGIM: ELS NACIONALISTES BASCOS I CATALANS

A Catalunya, el nacionalisme fou encapçalat pel partit LLIGA REGIONALISTA, liderada per Francesc Cambó i Enric Prat de la Riba

Entre 1906 i 1908 la Lliga va aconseguir vertebrar el moviment nacionalista amb la creació de la **SOLIDARITAT CATALANA**.

Va patir una forta hostilitat per bona part de la **premsa de Madrid** i de la **classe política estatal**.

Aviat sorgiren fortes discrepàncies a causa de ...

El conservadorisme de la Lliga i la seva defensa dels interessos de les classes benestants.

L'establiment de relacions col·laboracionistes amb el Govern de Madrid.

El 1895 **Sabino Arana** va fundar el **Partit Nacionalista Basc**, d'ideologia conservadora i profundament cristiana.

